

9. ДСТУ 3772-98. Оригінали для поліграфічного відтворення. Загальні технічні вимоги. – Чинний від 1999-07-01. – К. : Держстандарт України, 1999. – 21 с.
10. ДСТУ 4489:2005. Видання книжкові та журнальні. Вимоги до форматів. – Чинний від 2005-11-25. – К. : Держстандарт України, 2005. – 8 с.
11. Їжачок Ярко. Чотири лапки, один хвіст / упоряд. А. Діденко. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
12. Кіт і Лисиця. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
13. Кіт у чоботях. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
14. Котик та півник. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
15. Костецький А. Дещо про дитячу літературу / А. Костецький // Українська дитяча література : хрестоматія : у 2 ч. / упоряд. І. Луценко, А. Подолинський, Б. Чайковський. – К. : Вища шк., 1992. – Ч. 2. – С. 21.
16. Морозко. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
17. Огар Е. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посіб. / Е. Огар. – Л. : Аз-Арт, 2002. – 160 с.
18. Огар Е. Современное детское книгоиздание: «болезнь» роста / Е. Огар // Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Симферополь : Таврический нац. ун-т им. В. И. Вернадского, 2008. – Т. 21. – С. 404–408.
19. Оформлення вихідних відомостей у виданнях : метод. рек. / уклад. Г. М. Плиса; Кн. палата України. – Вид. 2-ге, змін. та доповн. – К. : Кн. палата України, 2008. – 52 с.
20. Пляцковський М. Ромашки в сніні / Пляцковський М. – К. : Махаон-Україна, 2006. – 64 с.
21. Принцеса Лілія. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 10 с.
22. Принцеса Маргаритка. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 10 с.
23. Принцеса Трояндоочка. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 10 с.
24. Принцеса на горошині. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
25. Про Білочку й Тамарочку / худ. С. Брилова. – К. : Махаон-Україна, 2007. – 96 с.
26. Сестриця Оленка і братик Іванко / упоряд. О. Гаврильчик. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
27. Слоник Чепурун. Чотири лапки, один хвіст / упоряд. А. Діденко. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
28. Спляча красуня. – К. : Махаон-Україна, 2006. – 27 с.
29. СОУ 22.2-02477019-11:2008. Поліграфія. Видання для дітей. Загальні технічні вимоги. – К. : Держстандарт України, 2008. – 35 с.
30. У сонечка в гостях / худ. П. Ліник. – К. : Махаон-Україна, 2007. – 25 с.
31. Фалькович Г. Чудер-наський ЗОО / Фалькович Г. – К. : Махаон-Україна, 2007. – 24 с.
32. Фивер У. Когда мы были детьми: Два века книжной иллюстрации для детей / Фивер У. – М. : Сов. художник, 1979. – 279 с.
33. Хрестоматія для сімейного читання / худ. Є. Казанцева та ін. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 220 с.
34. Циферов Г. Про слоника й ведмедика / Циферов Г. – К. : Махаон-Україна, 2007. – 16 с.
35. Червона Шапочка. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 16 с.
36. Чижиков В. Петрусь і ведмедик Потап / В. Чижиков; упоряд. А. Шаповалова. – К. : Махаон-Україна, 2008. – 43 с.

УДК 655.535.2

О. О. Оноко – студентка Національного технічного університету України Київського політехнічного інституту;

Г. В. Онкович – доктор педагогічних наук, професор Національного технічного університету України Київського політехнічного інституту

Методичні рекомендації для батьків як основна складова частина дитячих журналів для дошкільного віку (на прикладі журналу «Мамине сонечко»)

Роботу виконано на кафедрі видавничої справи та редагування Видавничо-поліграфічного інституту НТУУ «КПІ»

Проаналізовано дитячий журнал для дошкільного віку, подано його загальну характеристику. Розглянуто подану у виданні інформацію для батьків, з'ясовано її сутність, роль та особливості.

Ключові слова: дитяча періодика, дитячий журнал, дошкільний вік, методичні рекомендації, розвиток, завдання.

Оноко О. О., Онкович Г. В. Методические рекомендации для родителей как основная составляющая детских журналов для дошкольного возраста (на примере журнала «Мамино солнышко»). Проаналізований дитячий журнал для дошкільного віку, дається його загальна характеристика. Розглянуто надану в журналі інформацію для батьків, пояснюється її сутність, роль та особливості.

Ключевые слова: дитяча періодика, дитячий журнал, дошкільний вік, методичні рекомендації, розвиток, завдання.

Onoko O. O., Onkovich G. V. Methodical Recommendation for Parents as the Main Component of the Children's Magazines (for Example, Magazine «Mamune Sonchko»). In the article there is analysis of the magazine for preschool age, is given its general characteristic. Also is considered the information for parents, its essence, role and peculiarities.

Key words: children's periodicals, children's magazine, the preschool age, methodical recommendation, growth, task.

Постановка наукової проблеми та її значення, аналіз останніх досліджень. Сучасний медіа-простір рясніє великою кількістю різних за тематикою, оформленням та цільовою аудиторією дитячих періодичних видань. За даними Книжкової палати України імені Івана Федорова, щороку в Україні виходить у світ близько 100 назв газет і журналів для дітей та юнацтва, а зареєстровано – понад тисячу [1].

Періодичні видання для дітей, зазвичай, орієнтовані на досить вузьку конкретну вікову категорію читачів. Вони привчають дітей до послідовного постійного читання, формують стійку звичку «спілкування» з літературою. Сучасна педагогіка, ґрунтуючись на результатах аналізу психофізичного розвитку дітей, так визначає структуру їх соціального розвитку після первісної адаптації від народження до року: від 1 до 3 років, 3–6 років, 6–8 років, 9–10 років, 10–11 років, 12–13 років, 14 років, 15–18 років. На практиці ж видавці дитячих видань користуються ще більш узагальненою класифікацією й випускають часописи для дітей дошкільного віку (3–6 років), молодшого шкільного (6–11 років), середнього шкільного віку (11–14 років) та підлітків (від 15 до 18 років включно). Саме журнал, зроблений зі знанням соціальних потреб і читацьких запитів сучасної дитини, з урахуванням розумових, психологічних характеристик конкретної вікової групи, стає постійним комунікативно-інформаційним каналом, який сприяє самоосвіті та самовдосконаленню, задоволенню різноманітних читацьких потреб [5, 59].

Кількість періодичних видань для дітей у державі свідчить про рівень її цивілізованості, культури, інтелекту, а також про перспективи її розвитку й майбутнє. Нове покоління має формуватися під впливом удакої державної політики, сім'ї, громадськості та джерел інформації, які гарантуватимуть повноцінний усебічний розвиток дитини [2, 61].

Різнманіття дитячих періодичних видань дає змогу батькам підібрати для своєї дитини таке, котре відповідало б її вікові, уподобанням. Розвиток дитячої преси спонукав до появи такого нового різновиду періодики, як журнали для дітей віком від двох до шести років, призначених для спільного прочитання з батьками. Адже саме батьки обирають для дитини такого віку те видання, із яким вона зростатиме, формуватиметься як особистість. Під час вибору вони керуються особистими вподобаннями, оцінюють видання з погляду інформативного наповнення, його відповідності віковій дитини, її розвитку тощо. Теоретично, доки дитина ще не навчилася читати, це видання батьки купують для себе, щоб із його допомогою навчати малюка, розвивати його здібності. Тому актуальною й обов'язковою складовою частиною таких журналів мають бути методичні рекомендації та інформація пізнавального типу для батьків. На прикладі журналу «Мамине сонечко» (для дітей віком від двох до п'яти років) [3, 4] розглянемо сутність таких методичних текстів та їхню цінність для батьків.

Дитяча періодика була об'єктом дослідження багатьох науковців, які вивчали, зокрема, різноманітні аспекти функціонування видань для дітей. Це дослідження Л. Беленької, Т. Давидченко, Н. Кіт, О. Кочегарової, Е. Огар, Ю. Стадницької та ін. Проте особливості змістового наповнення часописів для дітей віком до шести років, а саме така їхня складова частина, як методичні рекомендації для батьків, не є ґрунтовно опрацьованою. Цей факт зумовив актуальність проведеного дослідження. Отже, мета статті – проаналізувати методичні рекомендації та інформацію пізнавального типу, що рекомендовані батькам у журналі «Мамине сонечко» (для дітей віком до шести років).

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У сучасному термінознавстві поняття «дитяча періодика» використовують для позначення масиву періодичних видань, створених спеціально для дитячої читацької аудиторії з урахуванням психофізичних можливостей, вікових потреб та особливостей сприйняття [5, 58]. Загальновідомо, що дитяча преса виконує, передусім, функції популяризації пізнавальних і педагогічних ідей. Зміст дитячих часописів має допомагати юним читачам у пізнанні довкілля та осмисленні сучасних відкриттів науки й техніки. При цьому тексти, що містяться в дитячій періодичній літературі, не повинні бути перевантаженими навчально-пізнавальним матеріалом, мають пропагувати усталені цінності народу та суспільства загалом [6, 70].

«Мамине сонечко» – журнал для дітей від двох до п'яти років, тобто, згідно з поданою вище класифікацією, адресований дітям дошкільного віку. Видання є пізнавальним, спрямованим на розвиток здібностей дошкільнят. Кожен номер містить завдання на розвиток мислення, уваги та дрібної моторики рук, мовлення, пам'яті, математичні ігри тощо. Обов'язковими частинами номера є «Розумна розмальовка» й «Сторінка для батьків», а цупка обкладинка завжди трансформується в розвивальну іграшку чи гру. Крім цього, у виданні розміщують художні твори. Це – казки, оповідання, вірші, які цікаво та оригінально ілюстровані. Засновником журналу є однойменне видавництво, яке також випускає журнали «Маленька Фея та сім гномів» (для дітей від п'яти до дев'яти років), «Маленький розумник» (для дітей від п'яти до дев'яти років), «Пригоди» (для підлітків, від 12 років) і «Велику дитячу газету» (для дітей від дев'яти до 12 років).

Особливістю аналізованого видання є його мета – допомогти батькам підготувати дитину до школи. Задля цього творці видання орієнтуються на те, що вони не знайомі з методикою навчання дошкільнят, тож і подають коментарі до всіх вправ та завдань.

У сучасних батьків, безумовно, є беззаперечна перевага, порівняно з представниками попереднього покоління. Це – наявність широкого доступу до мережі Інтернет. На нинішньому етапі розвитку інформаційних технологій там можна знайти майже все. Є чимало інтернет-сайтів для батьків, які містять інформацію про етапи розвитку дитини, поради педагогів та психологів щодо її виховання тощо. Проте суттєвим недоліком таких порталів є їхній суто теоретичний характер. Лише одиниці серед них подають практичні вправи для закріплення тих чи інших навичок. Проаналізувавши кілька номерів журналу «Мамине сонечко», можна помітити, що він містить два типи інформації для батьків – «Сторінку для батьків», методичні рекомендації щодо виконання конкретних завдань. Як додаток до методичних рекомендацій можна розглядати вказівку про спрямованість завдань, тобто на розвиток яких умінь вони орієнтують («Розвиток мовлення» тощо).

«Сторінка для батьків» є окремою рубрикою в кожному номері. У ній йдеться про навички та вміння дітей конкретного віку (від двох до п'яти років). Автори видання застерігають батьків, що «...всі дітки різні! Тож якщо здобутки вашого малюка трішки відрізняються від того, що розповідають психологи, не слід відразу хапатися за голову» [3, 11]. Далі йдеться про особливості нервово-психічного, соціального та фізичного розвитку дітей цього віку.

Методичні рекомендації щодо виконання окремих завдань слугують інструкцією для батьків. Вони підкреслюють певні закономірності сприймання завдання дітьми конкретного віку, містять поради щодо його трансформації в разі, якщо воно є надто складним для дитини, наголошують на тому, які навички чи вміння розвиває вправа тощо. Наприклад, до завдання на розвиток логіки подано такий коментар: «Завдання з рядами може виявитися для 2–4-річних діток складним. Тоді дозвольте малюкові наклеїти деталі довільно, хай дитина виконає лише завдання з м'ячиками» [3, 9]. Або до завдання на розвиток уваги: «Завдання на знаходження початкових літер у словах досить складні навіть для 4-річних діток. Тому починати треба зі слів з голосною літерою на початку. Такі завдання – перший крок до читання» [3, 7].

Окремо варто зазначити наявність у кожному номері іграшки-шнурівки чи розвивальної гри, яка виготовляється дитиною з обкладинки видання. Таке завдання обов'язково супроводжується коментарем, а також інструкцією до виконання. Наприклад, «Мамине сонечко» підготувало чергову шнурівку. Ми ще раз наголошуємо, що ці іграшки розвивають дрібну моторику рук, роблять їх вправними, задалегідь готують до шкільних навантажень. До того ж, що краще розвинена дрібна моторика, то кращим буде мовлення дитини» [4, 24]. Далі подається інформація про те, як зробити іграшку та як нею гратися.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного аналізу ми робимо висновок про те, що інформація для батьків має бути обов'язковою складовою частиною видань для дітей дошкільного віку. Журнал «Мамине сонечко» є показовим щодо цього. Він розроблений як видання для дітей та їхніх батьків, тобто орієнтований на читання разом із батьками. Поміщені у виданні завдання й ігри потребують коментарів із боку редакції задля правильного їх виконання та засвоєння. Саме тому журнал містить значну кількість методичних рекомендацій щодо виконання завдань і виготовлення іграшок, а також спеціальну «Сторінку для батьків», яка знайомить з особливостями розвитку дітей. Отже, за умов правильної та регулярної роботи батьків із дитиною можна бути впевненим у тому, що за допомогою журналу маленький читач буде готовий до школи. У подальшому корисним може бути дослідження змістового рівня завдань, запропонованих у цьому журналі, та їхньої ефективності.

Список використаної літератури

1. Книжкова палата України ім. І. Федорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrbook.net>.
2. Кочегарова О. В. Дитячі видання в медіапросторі України [Текст] / О. В. Кочегарова // Учёные записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальная коммуникация». – Т. 21 (60). – № 1. – 2008. – С. 61–64.
3. Мамине сонечко : дит. журн. Від 2 до 5 р. / засн. та голов. ред. В. Дорошенко. – 2007. – К. : Вид-во «Мамине сонечко», 2011. – Щомісячник. – № 3.
4. Мамине сонечко : дит. журн. Від 2 до 5 р. / засн. та голов. ред. В. Дорошенко. – 2007. – К. : Вид-во «Мамине сонечко», 2011. – Щомісячник. – № 6.
5. Огар Е. І. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / Огар Е. І. – Л. : Аз-Арт, 2002. – 160 с.
6. Стаднійчук Р. Сучасна українська періодика для дітей: хто є хто [Текст] / Р. Стаднійчук // Слово і Час. – 1999. – № 2. – С. 69–72.